

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Hälsoräkenskaper

Ämnesområde

Nationalräkenskaper

Statistikområde

Nationalräkenskaper

Produktkod

NR0109

Referenstid

2023 år (preliminär)

2001-2022 år (slutlig)

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Sofia Runestav
E-post	sofia.runestav@scb.se
Telefon	010 - 479 61 29

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamling	4
2.4.2	Mätning.....	4
2.4.3	Bortfallsuppföljning	5
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	6
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen	6
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden.....	7
2.6.3	Granskning av makrodata	7
2.6.4	Granskning av redovisning	7
2.7	Skattningsförfarande	8
2.7.1	Principer och antaganden	8
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	8
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	8
2.7.4	Röjandekontroll	8
3	Genomförande	8
3.1	Kvantitativ information.....	8
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	8

1 Statistikens sammanhang

Hälsoräkenskaperna är en satellitundersökning till nationalräkenskaperna och framställs enligt manualen *A System of Health Accounts 2011 (SHA2011)* vilken tagits fram av Eurostat, Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och Världshälsoorganisationen (WHO).

Statistiken sammanställs från flera olika källor. En stor del hämtas från nationalräkenskaperna vilka i sin tur baseras på olika källor. Via Ekonomistyrningsverket (ESV) hämtas uppgifter från statlig förvaltning och sociala trygghetsfonder. Från räkenskapssammandragen hämtas uppgifter som avser kommuner och regioner.

I detta dokument beskrivs översiktligt design och genomförande av Hälsoräkenskaperna. Dokumentet kompletterar statistikens kvalitetsdeklaration vilken finns tillgänglig på www.scb.se/nr0109, under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

Statistiken innehåller uppgifter om utgifter för hälso- och sjukvård uppdelade på ändamål, finansiär och producent. Statistiken innehåller också uppgifter om investeringar uppdelade på typ av investering och producentgrupp.

2.2 Ramförfarande

Nationalräkenskapsdata ligger till grund för beräkningarna som i sin tur hämtar in data från olika sektorer. De totala hälso- och sjukvårdsutgifterna återfinns framförallt inom fyra sektorer; offentlig förvaltning, hushåll, hushållens icke-vinstdrivande organisationer samt näringsliv vilka stämmer överens med undersökningens observationsobjekt.

Då Hälsoräkenskaperna är en satellit till nationalräkenskaperna hämtas uppgifter därifrån i så stor utsträckning som möjligt. Nationalräkenskaperna samlar i sin tur in data från merparten av observationsobjekten.

I de fall nationalräkenskaperna inte täcker alla utgifter för hälso- och sjukvård samlas data in direkt från berörda myndigheter och organisationer. Uppgifterna kan då hämtas direkt från myndigheternas och organisationernas webbplatser.

Data från branschorganisationen för privata försäkringsbolag *Svensk försäkring* täcker in uppgifter avseende privata sjukvårdsförsäkringar

medan data över närståendepenning och utlandsvård täcks in av de uppgifter som fås från Försäkringskassan.

För uppgifter om ramar, rampopulationer, kontaktvägar hänvisas till dokumentationen för de uppgiftskällor som används.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Det är en totalundersökning. Inget urval görs.

Ingen uteslutning från direktinsamling för vissa objekt förekommer i denna undersökning.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Till Hälsoräkenskaperna hämtas data över hälso- och sjukvårdsutgifter direkt från nationalräkenskapernas interna system.

De huvudsakliga källorna till nationalräkenskaperna gällande utgifter för hälso- och sjukvård är:

- Räenskapssammandrag för kommuner och regioner, www.scb.se/oe0107
- Ekonomistyrningsverket, www.esv.se
- Företagens ekonomi, www.scb.se/nv0109

Övriga källor som används i beräkningen av Hälsoräkenskaperna är:

- Statistik avseende privata sjukvårdsförsäkringar, www.svenskforsakring.se
- Data över närståendepenning och utlandsvård från Försäkringskassan, www.forsakringskassan.se

2.4.2 Mätning

Som nämnts är det utgifterna för hälso- och sjukvård samt investeringar som avses mätas i Hälsoräkenskaperna. Dessa uppgifter hämtas till största del från nationalräkenskaperna och sammanställs enligt manualen, *SHA2011*. Till en mindre del hämtas uppgifter från andra källor, se avsnitt 2.4.1 *Datainsamling*.

Hälsoräkenskaperna utgår ifrån att hälso- och sjukvårdsutgifterna finns hos de enheter som ingår i offentlig sektor, det vill säga stat, kommun och regioner. Man utgår även från att utgifterna finns inom hushållssektorn, hushållens icke-vinstdrivande organisationer samt inom näringslivet. För näringslivet används produktionsvärde enligt nationalräkenskaperna som mått, för övriga sektorer används konsumtionsutgifter enligt nationalräkenskaperna som mått.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Ingen bortfallsuppföljning görs inom Hälsoräkenskaperna och bortfallets omfattning mäts inte.

Bortfallsuppföljning och mätning förekommer i de underliggande undersökningarna som Hälsoräkenskaperna (och nationalräkenskaperna) baseras på.

Den intresserade läsaren kan bilda sig en uppfattning om dessa aktiviteter genom att läsa dokumentationen som hör till dessa underliggande undersökningar.

2.5 Bearbetningar

Från systemet där SCB beräknar offentlig konsumtion (DUFO) hämtas data över statlig-, kommunal- och regional konsumtion inom Classification of the functions of government COFOG 07 (hälso- och sjukvård) samt vissa ändamål inom COFOG 10 (Socialt skydd) samt COFOG 09 (Utbildning).

Från systemet där SCB beräknar hushållens konsumtion (HUKO) hämtas hushållskonsumtionen avseende Classification of Individual Consumption According to Purpose COICOP 06 (hälsa).

Från systemet där SCB analyserar tidsserier (TIDLYS) hämtas data gällande konsumtionen inom bransch Q86 (Hälso- och sjukvård) för hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Från systemet där SCB beräknar investeringar (INVEST) hämtas data över investeringar inom offentlig förvaltning avseende COFOG 07 samt de investeringar som återfinns inom Svensk Näringsgrensindelnings bransch-kod Q86 (Hälso- och sjukvård).

För att göra beräkningarna fullständiga så finns ett antal modeller som beräknas. Dessa modellområden är:

- **Hemsjukvårdsbidrag**

Data hämtas direkt från Räkenskapssammandragen för regioner.

- **Närståendepenning**

Utgifter för närståendepenning fås direkt från Försäkringskassan. Försäkringskassan publicerar utfallet i sitt budgetunderlag som finns på deras webbplats.

- **Företagshälsovård**

Uppgifterna avseende företagshälsovård beräknas genom att anta att en viss andel av produktionsvärdet inom branschen företagshälsovård avser företagshälsovård enligt handboken.

- **Hälso- och sjukvårdsutgifter i försvaret**

Data över försvarets utgifter för hälso- och sjukvård levereras av Ekonomistyrningsverket (ESV).

- **Hälso- och sjukvårdsutgifter i kriminalvården**

Uppgifterna avseende hälso- och sjukvård inom Kriminalvården beräknas genom att beräkna en kvot av lön för läkare och sjuksköterskor inom Kriminalvården i förhållande till lön för samtliga anställda inom Kriminalvården. Uppgifterna som används för att beräkna denna kvot, medellön och årspersoner, fås från Lönestrukturstatistiken som produceras av SCB. Den beräknade kvoten appliceras sedan på konsumtionsutgiften inom detta ändamål.

- **Privata sjukvårdsförsäkringar**

Data över privata sjukvårdsförsäkringar tas fram av Svensk försäkring och publiceras på webbplatsen <https://www.svenskforsakring.se/>.

- **Skolhälsovård**

Från Skolverket samlas data in över kostnader för samtliga verksamheter inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, skola och vuxenutbildning i syfte att beräkna elevvårdens andel av de totala kostnaderna. Denna beräknade andel appliceras sedan på konsumtionsutgiften inom detta ändamål.

- **Utländsvård**

Utgifter för utländsvården fås direkt från Försäkringskassan. Försäkringskassan publicerar utfallet i sitt budgetunderlag.

Sammanställningen sker i ett antal kalkylark där data som har inhämtats lagras i en indataflik. Beräkningar, enligt manualens definitioner och begrepp, sker sedan i en beräkningsflik och det beräknade resultatet länkas till en utdataflik. Från Utdatafliken levereras sedan data till ett IT-system speciellt avsett för Hälsoräkenskaperna, HälsoRak.

Det finns på denna nivå inget behov av kodning eller kompensation för partiellt bortfall även om dessa aktiviteter naturligtvis kan förekomma i de underliggande undersökningarna.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

Data bygger till största del på redan avstämd data från nationalräkenskaperna, det vill säga justerade sammanvägningar av

resultaten från ett stort antal undersökningar och administrativt material. Det innebär att granskningen till stor del redan är färdig.

Uppgifterna från statliga myndigheter granskas av Ekonomistyrningsverket samt av SCB när nationalräkenskaperna sammanställs.

Uppgifter avseende kommuner och regioner granskas vid ifyllandet av uppgifterna av dem själva då kontroller avseende stora förändringar finns inbyggt. SCB granskar sedan det inkomna materialet på både mikro- och makronivå. Dock är det inkomna materialet till nationalräkenskaperna omfattande och det är inte möjligt att granska all data noggrant.

Den direktinsamling som sker till Hälsoräknenskaperna granskas mot tidigare års uppgifter.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

Granskning av ingående data görs i de olika beräkningsfilerna där till exempel indata och utdata kontrolleras mot varandra.

Beräkningsfilerna är uppbyggda så att även tidsseriegranskning görs.

2.6.3 Granskning av makrodata

Granskning sker mot tidigare publicerad statistik för tidigare år och, där det är möjligt, mot annan statistik som avser samma år. Den procentuella utvecklingen för utgifterna för de olika ändamålen kontrolleras. Orsaken till större förändringar dokumenteras.

OECD, Eurostat och WHO granskar i sin tur det levererade materialet. Deras granskning görs utifrån följande ansatser; konsistens mellan tabellerna, förekomst av negativa värden, revideringar, utvecklingstal samt metodfrågor. Denna granskning brukar generera ett antal frågor som SCB besvarar före slutet av maj under samma år som dataleveransen.

2.6.4 Granskning av redovisning

Alla tabeller som publiceras på SCB:s webbplats granskas mot tidigare år samt, i de fall det är möjligt, mot tidigare publicerade värden av samma år. Tabellerna granskas också mot de skattningar som finns i nationalräkenskaperna. Även de tabeller som levereras till OECD, Eurostat och WHO granskas på motsvarande sätt. Kontroller görs också att tabeller som levereras till OECD, Eurostat och WHO överensstämmer med tabellerna på SCB:s webbplats.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Hälsoräkenskaperna bygger till största del på de uppgifter som finns inom nationalräkenskaperna avseende utgifter för hälso- och sjukvård. Utgångspunkten för skattningsförfarandet är att datamaterialet är så pass heltäckande att totalräkning är möjlig genom summeringar.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Då utgångspunkten är att i stort sett alla utgifter för hälso- och sjukvård finns med i nationalräkenskaperna skattas målstorheter genom att summera de aktuella posterna. Vissa modeller tillämpas dock och dessa är beskrivna under punkt 2.5 ovan.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Inga osäkerhetsmått tas fram för Hälsoräkenskaperna. Data bygger till stor omfattning på nationalräkenskaperna och inga kvantifierbara osäkerhetsmått görs där.

2.7.4 Röjandekontroll

Statistiken om Hälsoräkenskaperna publiceras i form av tabeller på SCB:s webbplats samt levereras till OECD, Eurostat och WHO varför röjandekontroll inte anses relevant.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

År 2023 var kommunerna 290 till antalet samt 176 kommunalförbund. Regionerna var 20 till antalet (oräknat Gotland som är både kommun och region).

Staten utgjordes 2023 av 222 myndigheter och 21 övriga statliga enheter.

För kvantitativa uppgifter om populationer, urval, och bortfall samt processdata rörande kodning, granskning och imputering hänvisas till dokumentationen för de uppgiftskällor som används.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser har gjorts.